

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כה טבת תשע"א שבת - ירושלים 4:10 תלאביב 4:24 חיפה 4:13 מוצ"ש - ירושלים 5:26 תלאביב 5:27 חיפה 5:25 ר"ת 6:03

פרשת וארא

הכרת הטוב

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה !

נלמד מהפסוק: "ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן" (פרק ז"ט)

ושואלים חז"ל: למה לקו המים על ידי אהרן ולא ע"י משה? אלא אמר לו הקב"ה למשה, המים ששמרוך כשהושלכת ליאור אינו בדין שילקו על ידך, חייך לא ילקו אלא ע"י אהרן. כיוצא בזה אמרו לענין מכת הצפרדעים. וכן במכת כנים אמרו חז"ל: "אמר לו הקב"ה למשה, עפר שהגן עליך כשהרגת את המצרי אינו דין שילקה על ידך. לפיכך לקו שלוש מכות אלה ע"י אהרן". (מד"ד שמות ט"ו).

מצד חובת הכרת הטוב, נצטוו ישראל: "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (דברים כג"ח) וכתב רש"י: אעפ"י שזרקו זכורכים ליאור. מה טעם? שהיו לכם אכסניה בשעת הדחק. מפסוק זה למדו חז"ל (בבא קמא צב:): בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו צרור.

ותמה הגרא"א דסלר (במכתב מאליהו - ח"ה): על מה להכיר טובה למצריים? האם על עבודת הפרך, או על שחיטת הבנים ושיקועם בבנין? או על זריקתם למים? לאלו חייבים להכיר טובה? יתירה מזו: וכי לכאלו כפויי טובה שאף שהחיה אותם יוסף ברעב התאכזרו כל כך? הרי אין לך כפויי טובה יותר מאלו!?

אלא - אומר הרב דסלר - התורה ריחמה עליהם משום אותם השנים "שהיו לכם אכסניה בשעת הדחק", ונמצאנו למדים שמחוייבים אנו להכיר טובה למצריים על כל השנים שגרנו על אדמתם אף שחיי צער היו, וכל האכזריות אינה מכבה טובה זו. עכ"ד.

אלא שעדיין יש לנו להקשות: אם הם היו כפויי טובה, מדוע יש לרחם עליהם ולהטיב עמם, הרי הבאנו לבאר (ב"איש לרעהו" - שמות עמ' י) בשם הגר"י קנייבסקי - **הסטייפלער** זצ"ל שמי שאין לו דעת להכיר בטובה אסור לרחם עליו, כי תוצאות הרחמנות יהיו צרות רבות ורעות. וזאת עפ"י חז"ל בגמרא (סנהדרין צב.), וא"כ זה סותר לביאור חז"ל על "לא תתעב מצרי", שהרי לא מצינו מאז תחילת הייעבוד שפרעה ידע להכיר טובה!?

ונראה ליישב, בהקדם מה שיש להקשות קושיה נוספת מפרשתנו: אחרי מכת ברד נאמר בתורה שפרעה קרא "ה' הצדיק!" ואמרו חז"ל (במד"ד) שבשכר זה שקרא "ה' הצדיק" נצטוו ישראל "לא תתעב מצרי". ולכאורה זה סותר את דברי חז"ל שסיבת הציווי הוא מצד הכרת הטוב "שהיו לכם אכסניה בשעת הדחק"!!

אלא יש לומר ששתי הקושיות שהקשינו מתורצות אחת בחברתה. שבאמת בשכר זה שאמר פרעה "ה' הצדיק" - נצטוו ישראל "לא תתעב מצרי" שכן בזה הוכיח שמכיר פרעה בטובה הגדולה שעשה להם ה' נכשהזהיר "ועתה שלח העז את מקנך", וכמו שביארנו (ב"איש לרעהו" - בשלח עמ' קצז) שלכן רק במכת הברד קרא פרעה "ה' הצדיק".

מעתה, מיושבת גם הקושיה הראשונה, משום שאחרי שנתברר שפרעה יודע גם להכיר בטובה, הרי שוב אין מניעה לרחם עליהם ולהטיב עמם על שהיו אכסניה בשעת הדחק, אף שבשנים מאוחרות היו כפויי טובה והתאכזרו על ישראל, אך כל האכזריות אינו מכבה טובה זו" כלשון הרב דסלר. ונמצא, איפוא, שקריאת פרעה "ה' הצדיק" היא זו שגרמה לכך שיהיה אפשר להכיר טובה למצריים ולצוות "לא תתעב מצרי" על שהיו לנו אכסניה בשעת הדחק.

הכרת הטוב לדורות...
פעם בא בחור ללמוד בישיבת ראדין, ועלה לבית החפץ חיים לקבל ברכת שלום. שאלו החפץ חיים לשמו והתענין האם יש לו כבר אכסניה. ענה החבור שהדבר טרם סודר, מיד קם החפץ חיים, שהיה כבר לעת זקנותו המופלגת, וטרח להשיג לו אכסניה נאותה, ולא נחה דעתו עד שהיה החבור מסודר בכל עניניו.
לאחר מכן הסביר הח"ח את פשר טרחו המיוחדת, כי לפני שנים רבות התארח בוילנא בבית זקינו של אותו בחור ולמדנו מן התורה שיש חיוב הכרת הטוב במשך דורות הבאים כמו הציווי "לא תתעב מצרי"... לזכור שהיו לנו אכסניה בשעת הדחק. לפיכך טרח בעצמו בכל צרכי החבור.
שמושה של תורה

חובת הכרת הטוב
פעם ביקש הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל מחתנו שיתלווה אליו לנסיעה מיוחדת כדי לבקר חייט פלוני שאושפז בבית חולים סיעודי. תמה חתנו: מה לו ולחייט שכה טורח ומקדיש מזמנו היקר כדי לבקרו.
הסביר הרב צדקה: "מדובר בחייט אשר הרבה רבנים הזמינו אצלו לתפור חליפות בגדים ואת כולם שירת בנאמנות רבה ונהג כלפיהם בדרך ארץ יוצאת מן הכלל. על כן מצד הכרת הטוב מרגיש אני חובה לבקר אותו..."
וזאת ליהודה

מוקדש לצילוי נשמת **הרה"ג רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל** רבה הראשי של פונטריאל - קנדה
נלב"ע ביום כז טבת ת.נ.צ.ב.ה.

מוקדש לצילוי נשמת **רבי מרדכי יששכר דוב בער אברמצ'יק זצ"ל** נלב"ע בז טבת ת.נ.צ.ב.ה.

לנהוג בסבלנות ובנחת עם בני ביתו ותלמידיו, ולא בכעס והקפדה!

נלמד מהפסוק: "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל" (פרק ויג)

וכתב רש"י: "ציוה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". וביתו פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים אתכם באבנים" (מד"ר שמות זב).

מדוע "קשה לכעוס ונוח לרצות - חסיד"?

שנינו במסכת אבות (פ"ה"א): "נוח לכעוס ונוח לרצות, יצא שכרו בהפסדו... קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד". הרי שיש הבדל עצום ביניהם! ה"נוח לכעוס" אף שהוא גם נוח לרצות "יצא שכרו בהפסדו". ונמבאר רבינו יונה ז"ל כי ההפסד מרובה על השכר כי מה תועלת ברצותו מהרה, אחר שהכעס בחיקו ינוח וקל מהרה הוא כועס, נמצא מעשיו מקולקלים.

לעומתו, ה"קשה לכעוס" - הרי אין מדובר שאינו כועס כלל בשום אופן שבעולם, אלא כועס הוא לפעמים, ורק "שקשה" לכעוס. ואף על פי כן נקרא הוא בתואר הנשגב "חסיד"! תואר השמור בדרך כלל לצדיק כזה הנוהג לפנים משורת הדין. היתכן? היעלה על הדעת שמי שעשה את המוטל עליו ונזהר ומשתדל לכעוס כמה שפחות, יקרא "חסיד"?!?

אלא ההסבר הוא כפי שביאר רבינו יונה, שאף שהכעס ברוב הפעמים וברוב בני אדם הוא רעה רבה, אך למרות כל זאת פעמים צריך האדם לכעוס כגון לקנא קנאת ה' כפנחס [או כדי להטיל מרות על בניו ותלמידיו לחנכם] או שהוא תלמיד חכם [ו"אורייתא קא מרתחא ליה"] וכמו שאמרו חז"ל "כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם". ומדוע? משום ש"אין ראוי לתלמיד חכם למחול על כבודו מהרה, אלא יקום ויטור על עושי דבר כנגדו". כלשון רבינו יונה.

"הגדלות" - לא לעקור את הכעס אלא לשלוט בו

מעטה מובן שזהו גדלותו של "הקשה לכעוס", שהרי לפי"ז נמצא שלא מחייבים את האדם להלחם ולעקור את הכעס מכל וכל, שבל יראה ובל ימצא אצלו כלל. אלא מחייבים אותו לשלוט בו! לכוון ולתמרן אותו רק לאפיק הנצרך! וכשאדם מתמודד "חזיתית" עם הכעס הלוהט בו, אזי עבודתו קשה ביותר! לפיכך, היכולת וההצלחה לשלוט על הכעס תחת אשר הוא ישלוט עליו, מעלה אותו לדרגת "חסיד"!

וכן מבואר ברמב"ם (פ"א מדעות ה"ד) שמעט ממדת הכעס נצרך לו לאדם כפי שכתב: "לא יחא בעל חמה נוח לכעוס ולא כמת שאינו מרגיש, אלא בינוני. לא יכעס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו, כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת". עכ"ל.

ואולם כדי להתמודד בהצלחה עם מעט הכעס שמותר לו ולשלוט בו, נדרשת לו לאדם מדת "ארך אפים" וכח הסבלנות, שכן רק בהם יוכל לשלוט במדת הכעס ולכוונו לאפיק הרצוי. נמצא שהפער הגדול בין ה"נוח לכעוס" ל"קשה לכעוס" נעוץ במדת הסבלנות.

וכבר אמרו חז"ל (תענית ד): "כל תלמיד חכם שאינו קשה כברזל אינו תלמיד חכם" וכו' ואפילו הכי מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא שנאמר "זהסר כעס מלבך". הרי שזה המצוי בתלמיד חכם, גם "אורייתא קא מרתחא ליה" וגם "נוקם ונוטר" [בשביל כבוד התורה], וגם "קשה כברזל", ועם כל זאת עליו לשלוט על כעסו, וללמוד בניחותא.

ואמר על כך כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" בדרך צחות: "אפילו הכי" - אפילו שכך הוא דרך התלמידי חכמים [לרתוח בתורתם ולהיות קשים] - "מבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא" - צריך אדם ללמד עצמו לא לכעוס, אף אם בעקבות זה לא יקרא תלמיד חכם...

בסבלנות אין קץ...

סיפר אחד מבוגרי ישיבת חברון: "הייתי בחור חלש והיה לי מאד קשה בלימוד. פעם נגשתי למשיגה הגה"צ רבי הירש פאלי זצ"ל והתאוננתי בפניו שאיני מבין את הגמרא ומה עלי לעשות. מיד נענה לי המשיגה בחמימות יתירה ואמר: "בא ונלמד יחד בחברותא".

"**ואכן** קבע עמי רבי הירש לימוד בחברותא, פעמים בין כתלי הישיבה ופעמים בבית, כשהוא לומד איתי ומסביר לי את דברי הגמרא בטוב טעם ובסבלנות אין קץ, כך במשך שנים אחדות, זכיתי לקבל תורה מפיו.

"**פעם** אחת, עסקנו בסוגיא קשה ולא עלה בידי לעמוד על הבנתה, אולם רבי הירש לא אמר נואש, הוא חזר בנחת ובסבלנות בלתי רגילה מספר פעמים על הסוגיא לפרטיה, תוך שהוא מעודד אותי ומסביר לי פנים לבל אפול ברוח.

"**הוא** ציטט לי את דברי הגמרא הידועים (עירובין ד): על גדלותו של רבי פרידא שלמד עם תלמידו ארבע מאות פעמים את אותה סוגיא עד שנקלטה בלב התלמיד. אך הוא המשיך והוסיף לומר לי את הדברים הבאים:

"**כלום** סבור אתה שיש כאן רק גדלות של רבי פרידא, של המלמד, הלא זוהי הגדלות של התלמיד שהיה מוכן לחזור ולשמוע כל כך הרבה פעמים את אותה סוגיא".

"**כשאני** חוזר כמה פעמים על הסוגיא" - הטעים רבי הירש - "אין זו גדלות, שהרי יודע אני את הגמרא ונהנה אני לחזור עליה... אבל אתה שמתקשה בהבנת הסוגיא, ואעפ"כ מוכן אתה לשוב ולחזור כמה וכמה פעמים זו הגדלות!"

מסיים התלמיד: "כל מה שיש לי כיום שייכות עם הגמרא זה הכל בזכותו!"

ר' הירש

הסובל ומעלים עין מסוררים...

העידו התלמידים על רבם הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל שמעולם לא ראוהו כועס ותמיד היה דיבורו בנחת ובסבלנות עם הבריות, גם באותם מקרים מכעיסים מאד, ואשר אחרים בודאי היו נכשלים בכעס, אך הוא הבלגי וקיבל בנחת ובסבלנות את המכעיסים. כמעשה שלפנינו:

היה זה בליל פורים. קבוצת תלמידים ישבו לפניו, והנה מצלצל הטלפון ומעברו השני דיבר טרדן ידוע שהיה נוהג להטריד את ראש הישיבה לעתים תכופות ובדברים של הבל. רבי משה שמואל קדמו בברכת "פורים שמח" לבבית והוסיף מלים יפות בכבוד ובנועם הנותנות הרגשה טובה לשומע, ובכך הסתיימה השיחה.

והנה לא עברה דקה מאז שנסתיימה השיחה ושוב מצלצל הטלפון ואותו טרדן על הקו. הוא כנראה החליט להוציא הלילה את ראש הישיבה מכליו... אך לתדהמת התלמידים ענה לו ראש הישיבה בדיוק כפי שענה בפעם הראשונה. באותה סבלנות ובאותם מלים יפות ונעימות לשומע, כאילו מדבר עמו בלילה זה בפעם הראשונה.

מחזה זה חזר על עצמו בתוך עשר דקות, חמש פעמים, ובכל פעם, גם בפעם החמישית רואים את רבי משה שמואל מרים את שפופרת הטלפון ושומע שוב את קולו של אותו טרדן ושוב עונה לו בסבלנות ובנועם ובמילים יפות ומכבדות כמו שדיבר עמו בפעם הראשונה. ולא היה ניכר עליו שמץ כל שהוא של כעס או חוסר סבלנות.

עפ"י מי דעת

השתתפות בצער הציבור

להרגיש ולהשתתף בצערו של הציבור, ולשאת בעול עמו!

נלמד מהפסוק: "אלה ראשי בית אבות בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי" (פרק ויד, טו)

והקשה השל"ה הק': מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותיריך: כי בני שבט לוי הרי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי". ומכאן - כותב השל"ה - למד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו. וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת. עכ"ד. אחד ממ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם הוא נושא בעול עם חברו. ובזה נכלל ההשתתפות בצער הציבור והנשיאה בעול עמו. ואף מי שהוא גדול הדור או ראש ישיבה ומן הדין יכול לפטור עצמו ממסי הציבור, אין לו לפרוש מן הציבור בצערם ועליו להשתתף עמם.

וכפי שאמרו חז"ל בגמרא (תענית יא.) שבזמן שהציבור שרוי בצער אסור לו לאדם - כל אדם - לומר שלום עלי נפשי, בטענה שמכיון שאינו נטרד בטרדות הציבור יכול לעשות לשלום נפשו. שאם עושה כן הריהו מושחת וגם נפשו לא תתוקן בזה.

וכלל הוא, שכאשר אדם מצטער בצערו של הזולת ומקבל עליו עגמת נפש בעד חברו. ינהגו עמו כך מן השמים מדה כנגד מדה, ואם יהיו לו סיבות לצער ויסורים, יעבירום על אויביו. וכן מצינו בשוטרי בני ישראל שהוכו על ישראל, זכו לאחר מכן שהמכות באו על מצרים. ואשרי הדור שנמצאים בו אנשים כאלו המקבלים יסורים בעד דורם. (עפ"י מעם לועז)

בכיות על צרות כלל ישראל

מי שלא ראה את כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה - רבי מאיר יחיאל הלוי זצ"ל, בתפלתו, לא ידע מה טעמה של תפלה. פניו רטובים ומלוחים היו מדמעות. הוא בכה בלי הרף בזמן התפלה שנמשכה שלוש-ארבע שעות. הריצפה שעליה עמד, היתה רטובה מדמעותיו. נדמה היה שהבכי בעת התפלה היה פורקן למה שהעיק עליו בלי הרף... והעיקו עליו צרות כלל ישראל.

בעת מלחמת העולם הראשונה. בא אליו אחד מחשובי חסידיו והתאונן בפניו על צרותיו הפרטיות. אמר לו הרבי: "האמן לי, שאין לי הכח להתפלל היום על היחיד בשעת הרת עולם כזו שיש צרות לכלל ישראל ואל תפציר בי"...

יחידי סגולה

החרדה לגורל הרחוקים...

בזמן מלחמת תש"ח, בעיצומו של המצור על ירושלים. ישב הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל על תלמודו בחדרו שפנה לרחוב, חשוף להפגזות, בו בזמן שכולם חיפשו מחסה במקום מוגן. בני ביתו ביקשו ממנו להכנס לחדר הפנימי שהיה מוגן יותר, אך הגרי"ז נשאר במקומו, מתעמק בלימודו.

קול הפגזים שהתפוצצו סמוך לביתו, כלל לא הפריעו לו בריכוזו... בנו הגרמ"ד שליט"א סיפר: "אנחנו רעדנו מפחד, אך אבא הרגיע אותנו, ושלוות נפשו השפיעה עלינו לטובה".

ואולם, לעומת זאת, כאשר בסביבתו לא היו הפגזות, היה הגרי"ז מתוח ומודאג מאד ממה שקורה במקומות רחוקים יותר. כאשר נשאל לפרש הדברים, איך זה שענתה שההפגזות רחוקות יותר הוא מתוח יותר, הסביר, שכל עוד שנופלים הפגזים קרוב לביתו, הרי הוא במצב של אונס, ואין באפשרותו לעזור לאחרים, במצב זה אין סיבה להיות במתח... אולם כאשר אצלו שורר השקט, הוא מהרהר ללא הרף מה בידו לעשות כדי לעזור לאלה הנמצאים בצרה, ודאגה זו גוזלת ממנו את מנוחת נפש.

במחיצתם

ענוה

מדוע לא נאמרה מצוות עניות בתורה?

כאשר שאלו את כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה - רבי מאיר יחיאל האלשטוק זצ"ל מדוע לא נאמרה מצוות עניות בתורה? השיב: אלמלי נצטוונו בתורה על הענוה, היה נמצא מי שאומר: "אני אדם גדול הנני, אלא מה, התורה ציוותה להיות עניי, לכן מקיים אני את המצוה"... אי לזאת לא כתוב בתורה מצוה להיות עניי, אלא הוזהרנו בה על האמת. להתרחק משקר! למען תדע את האמת שבעצם אינך אלא שפל מאד... וכששאלו את האדמו"ר באותו ענין: מה ראו חכמים להורות לנו "לעולם יהא אדם ענוותן כהלל". וכי זו משימה קלה להדמות להלל הזקן?

השיב הרבי בתמיהה הפוכה: תינח היו אומרים "לעולם יהא אדם חכם בתורה כהלל", או "קדוש וצדיק כהלל", אוראז היה מקום לשאלה: איך יגיע איש כערכנו לדרגתו? אבל כשאמרו הוי ענוותן כהלל, מה מקום להתפלא על כך, אדרבה, הלא לנו קל יותר להכיר בשפלותינו מאשר להלל הנשיא, שהוצרך לצאת מגדר אנושי כדי לבוא לידי הכרה כזאת...

מרבצי תורה בעולם החסידות

אין אנו נחשבים...

כ"ק האדמו"ר מציעשנוב זצ"ל שיקף בדמותו רבת ההוד גם את הפירוש הזה שפירשו החסידים בפסוק "אנשי הצבא בזזו איש לו" - כלומר: מחפשים הם תמיד לבזוז ולהוציא את תדמית "הצדיק" שיש עליהם...

ואכן, כל ימיו הסתיר מעין רואים את גדלותו בתורה וביראה, ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו ופשטותו.

פעם בבואו לליז'ענסק ביארציט של הרבי ר' אלימלך זצ"ל ניסה משמשו לפלס לו דרך לאוהל שהיה מלא מפה אל פה. רגז עליו הרבי והורה לו להפסיק לדחוק האנשים: "וכי סבור אתה שאנו נחשבים כאן למשהו? הלוואי ונזכה להיות הדום רגליו של הרבי ר' אלימלך!" ונשאר לעמוד בחוץ בסרבו להכנס לפניו האוהל... רבינו הק' משינאווא

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

שלושה שניצלו! (1)

כמובן שדרך הביצוע לא קלה - ובפרט לאנשים שלא ניחוו בפתיחות טבעית. גם מי שמרגיש חופשי לעשות זאת צריך לברור את המילים הנכונות, ולהתפלל להשם שלא ייכשל בלשונו. לסיכום: כאשר הזולת מתמודד עם צרה עומדים בפנינו שני דרכים כיצד להתייחס אליו. הדרך הקצרה היא להתעלם, אך זו דרך "קצרה וארוכה" שכן בסופו של דבר היא לא תורמת לזולת. הדרך השנייה היא ארוכה, למצוא את הדרך כיצד להיפתח אל הזולת, זו היא אמנם הדרך הארוכה אך היא "ארוכה וקצרה" שכן היא תתרום רבות לזולת. והערה לסיים: מי שלא ניחון עם "טאקט" עדיף בכל מקרה שישתוק ולא ינסה לעזור.

* * *

כאמור, התקיימה ההרצאה ביום רביעי. למחרת, ביום חמישי, התקיימה ההילולא המסורתית של האור החיים הק' בט"ו תמוז. הרבנית שתחי' ליוותה את אימה להר הזיתים לתפילה. בדרך היציאה חולקו עלונים והיא נטלה אחד ותחבה בתיק. ביום שישי שמה לב לעלון שמונח בתיק והחליטה לבדוק האם יש בו שמות ויש להניחו בגניזה! במהלך העלעול קלט את עיניה סיפור:

"מעשה שאירע בירושלים עיה"ק בשנת תשנ"ח לפ"ק, בתלמיד חכם מובהק ומפורסם שבנו נעשה חולה באיזה מחלה ל"ע, והרופאים נתיאשו מלמצוא תרופה למחלתו. הלך הת"ח להשתטח על הציון של רבינו האור החיים הק' זצ"ל אשר במרומי הר הזיתים, וקיבל על עצמו ללמוד בספרו "אור החיים". לא עבר זמן רב עד שבנו הבריא לגמרי ללא שום תרופה והוא כאחד האדם."

"באחד הימים הגיעה לאזנו של הת"ח הנ"ל "שמועה מעציבה" מאברך אחד הסובל ל"ע ממחלת הסכרת, שהתעוורו עיניו לגמרי עד שאינו יכול לראות מאומה רח"ל. מיהר הת"ח לביתו של האברך והציע לפניו להשתטח על הציון הק' של רבינו ולבקש בעד נפשו חנינה שיאירו עיניו כמקדם כדי שיוכל מכאן ולהבא ללמוד כל שבוע בספרו הק' "אור החיים"!"

"הרעיון לא שבה את ליבו של האברך, אולם אחרי הפצרות רבות נענה למבוקשו ונסע אתו יחד לציון בהר הזיתים שם שפך לבו כמים שיאירו עיניו, כדי שיוכל ללמוד בספר "אור החיים". מהר הזיתים חזר האברך ונסע לביתו, פתח את הספר "אור החיים" ולגודל השתוממותו הבחין שהוא יכול לראות מעט מעט כמתוך ערפל."

"למחרת ניסה בשנית, ואז כבר יכל לראות באופן טוב יותר. הוא המשיך בניסיונות אלו מידי יום ביומו, עד שבתוך ימים ספורים הצליח ללמוד בספר כאחד האדם! כעת הוא מתהלך בין אנשים כימי קדם מאושר ממתנת "אור החיים" שקיבל (מפי הגאון רבי שלמה גשטטנר שליט"א דומ"ץ בירושלים, ששמע זאת מפי בעל העובדא עצמו)."

עד כאן הסיפור כפי שהופיע בעלון.

לאחר שהבחינה בסיפור המרגש, ובגושפנקא הרבנית החתומה עליו, החליטה לא להניח את העלון בגניזה אלא לשמור אותו לסעודת ליל שבת - אזי תספר אותו באוזני כל בני המשפחה...

החלק השני של הסיפור יבוא בס"ד!

הסיפור המדהים הבא מתחיל לפני כעשר שנים. מדובר לא בסיפור, אלא בשרשרת של שלושה סיפורים מופלאים שאחד נגרר אחר השני. בשלושתם מדובר באנשים שחשבו טיפה על הזולת:

אמה של הרבנית ר.א. שתחי' מירושלים הגיעה מבריטניה לביקור קצר בארץ בחודש תמוז. זה היה ביום רביעי ובדיוק אז התקיים יום עיון לנשים בשפה האנגלית, מטעם ישיבת 'אש התורה'. השיעורים התקיימו באולמי 'זוועהיל' ברח' שמואל הנביא בירושלים.

* * *

למען האמת מתחיל הסיפור 13 שנה קודם לכן - בליל שישי של פרשת שלח תשמ"ו, בהיכל ישיבת 'חברון' - כנסת ישראל. באותו ליל שישי הציע הבחור אברהם בן חיים לחברותא שלו לעיין יחדיו בספר 'אור החיים' על פרשת השבוע. מאז הוא נקשר לפירוש מה שהוביל אותו למסור שיעור קבוע בספר מידי מוצאי שבת - ובהמשך לערוך עלון שבועי בו הובאו מידי שבוע קטעים מבוארים ממגוון פירושי הספר. את הסיפור הביא בשעתו בעלון ובהקדמתו ל"לקוט אור החיים המבואר". לקראת פרסום הסיפור כאן, הוא קישר אותנו המחבר עם הרבנית שתחי', דמות ממשפחה רבנית מוכרת בצפון ירושלים, ממנה שמענו את הסיפור בפרוטרוט.

כאמור, השתתפה הרבנית יחד עם אימה בשיעור שהתקיים באולמי זוועהיל. באותה הרצאה ניסתה הדוברת להתמודד באופן חזיתי עם שאלה כאובה וידועה: כיצד יש להתייחס לזולת בשעה שעובר עליו אסון? לפלוגית ל"ע נולד ילד לא בריא, כיצד מגיבים? האם יש לאחל לה מזל טוב? האם להתעלם? מצד אחד כיצד ניתן להתעלם מהזולת - ובפרט בשעת צרתו?! מצד שני מה תגיד לו? באלו מילים תשתמש וכיצד תאזור אומץ לומר את המילים הללו? ללא ספק; נושא רגיש. טעון. ולא פשוט.

המרצה שדיברה בזוועהיל תיארה כיצד מצב שכזה יכול להתפתח עד כדי שנאת חינם. זה מתרחש כך: בעל האסון משתדל להסתגר; לא לפגוש אנשים; לעבור לצד השני של המדרכה; וכל זאת מחמת אי הנעימות שהוא חש מהחברה. האנשים לעומת זאת לא בדיוק יודעים כיצד להגיב והם מאפשרים לו להסתגר. בעצם; להם הרבה יותר קל שהוא ינהג כך. הוא פתר עבורם את הדילמה, והותירם חופשיים להמשיך בשגרת חייהם... מצד שני הוא ממשיך לשאת בנטל הצרה לבד, ללא תמיכה חברתית, ובסופו של דבר עלול לחוש שהחברה מתעלמת מצרתו חלילה.

וכאן זעקה המרצה: התפתחות שכזו מובילה בסופו של דבר לשנאת חינם ח"ו! ולכן; למרות אי הנעימות שבדבר, למרות החששות המרובים, מוטלת עלינו החובה למצוא את הדרך ולאפשר לבעל האסון להרגיש בנוח.

כיצד עושים זאת? נוטלים יוזמה! ניגשים אליו ואומרים לו: "שמעתי שעברת תקופה קשה, תדע לך שזה כואב לי. אני איתך!" וכדו'. כמובן שלא קל לעשות זאת. הרבה יותר קל להתעלם... אך זה אסור! השני נמצא במצוקה, המפתח בידך ועליך להשתמש בו למרות הקושי שבדבר. אל תיתן לזולת לנעול את עצמו בקונכייה שעלולה להקשות עליו את ההתמודדות.